

Abstrakt

Předložená diplomová práce se zabývá trestněprávním institutem okolností vylučujících protiprávnost, konkrétně se práce věnuje krajní nouzi a nutné obraně. V úvodních kapitolách práce je tento tradiční trestněprávní institut, zařazený mezi základy trestní odpovědnosti, představen, zasazen do kontextu formálního pojetí trestného činu v české právní úpravě trestního práva. Dále je představen samotný koncept okolností vylučujících protiprávnost, z nichž je posléze zkoumána právě krajní nouze a nutná obrana. Důkladně jsou zkoumány a posuzovány jednotlivé podmínky, které vyvolávají stav krajní nouze, resp. nutné obrany, a následně samotné limity jednání v předestřených stavech.

Po stanovení limitů krajní nouze a nutné obrany přechází práce do další části, kde jsou předestřeny případy vybočení z mezí obou těchto institutů, a to *largo sensu*, tedy překročení ve smyslu jednání mimo tyto stavy, a dále překročení limitů daných jednání, označovaných též jako překročení mezi krajní nouze a nutné obrany *stricto sensu*.

V následujících pasážích se práce zaměřuje na vymezení konkrétních právních důsledků vybočení z mezí předestřených jednání, kterými jsou trestněprávní instituty polehčujících okolností, mimořádného snížení trestu, upuštění od potrestání, resp. privilegované skutkové podstaty. Závěrečné části práce se zaměřují na hodnocení platné právní úpravy, autor rovněž provádí úvahu na právní úpravou *de lege ferenda*.

Stěžejním pramenem psaného práva je při zpracování této práce aktuálně platný trestní kodex, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Podpůrně jsou dále užity jednotlivá ustanovení vedlejších předpisů trestního práva hmotného (např. zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže) nebo i procesního (zejména zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád). Tam, kde je to vhodné, zaměřuje se práce rovněž na relevantní judikaturu soudů České, ale i Slovenské republiky.

Při zpracování práce vycházel autor z právního stavu platného ke dni 30. září 2023.